Adresas: Vilnius, Vyzk. Bandurskio g-vė 4
Adres: Wilno, ul. Biskupa Bandurskiego 4
Redakcja, tel. 79, przyjmuje od godz. 11 do 14-ej.
Administracja, tel. 99, czynna od godz. 9—20 bez przerwy

Rok XIV. Nr 290 (4966) Czwartek 7 grudnia 1939 r. Cena 15 centów

„VILNIAUS KURJERIS"

Prenumerata miesięczna z przesyłką pocztową lub dostawą do domu — 3 lt. 50 cnt. Zagranicą 6 lt.

KURJER WILEŃSKI

Przemówienie premiera Litwy w Sejmie

(Elta). Prezes Rady Ministrów Antanas Merkys na posiedzeniu sejmu w dniu 6 grudnia o godzinie 10.30 przedstawił następującą deklarację utworzonego przez siebie rządu:

„Szanowni posłowie, nowy rząd rozpoczyna pracę w nadzwyczaj trudnych warunkach. Wojna toczy się dalej. Nasz kraj coraz więcej i boleśniej odczuwa jej skutki. Zasadniczym zadaniem każdego rządu, w tych burzliwych czasach, jest zachowanie wolności oraz utrzymanie źródeł życiowych państwa i narodu. Te cele rządu, w obecnych warunkach, mogą być osiągnięte tylko wtedy, gdy cały naród i wszystkie jego warstwy uświadomią sobie, iż współpraca całego narodu jest koniecznym warunkiem powodzenia. Dlatego też rząd obiera drogę konsolidacji i jedności narodowej. Rząd nie wątpi, iż przy pomocy i poparciu całego narodu wszystkie trudności zostaną pokonane.

Szanowni posłowie, nie mam zamiaru przedstawiać wam szczegółowego programu prac rządu. Program rządu będzie opierał się na zasadniczych podstawach ustroju państwa, na wytycznych, wskazanych w mowie Prezydenta Republiki Antanasa Smetony, wygłoszonej w Sejmie w dniu 29 listopada b. r. a rząd będzie dalej prowadził pracę nad wzmocnieniem naszego narodu i państwa. Życie stworzyło jednak szereg nowych aktualnych zagadnień, których przemilczeć nie mogę i muszę przedstawić ustosunkowanie się rządu do nich.

Stosunki Litwy z innymi krajami rząd będzie regulował w oparciu o prawo — inaczej mówiąc oparcie broniąc praw, należnych naszemu krajowi, jak również sumiennie spełniając te obowiązki, które przypadają nam do spełnienia według prawa międzynarodowego i stosownie do zawartych przez Litwę z innymi państwami umów. Na czele tych umów, ze względu na doniosłość dla Republiki Litewskiej wymienić należy umowę z dnia 10-go października, zawartą z nam przyjaznym Związkiem Sowieckim. Rząd będzie dokładał także wszelkich starań, by utrzymać dobre, przyjazne stosunki z wszystkimi krajami, a zwłaszcza ze swymi bezpośrednimi sąsiadami. Stosunki Litwy z Łotwą i Estonią będą utrzymywane jak dotychczas, w duchu serdecznej przyjaźni i opierać się będą na umowie porozumienia z r. 1934.

Jak już wspomniałem, utrzymanie źródeł życiowych narodu i państwa, jest jednym z najważniejszych celów rządu. To musi uświadomić sobie każdy, komu jest droga niepodległość państwa. Każdy obywatel, który wykonuje jakąkolwiek pożyteczną pracę, musi pamiętać o tym, iż on pracuje nad spotęgowaniem siły całego narodu i państwa. Tylko w ten sposób będziemy mogli zapewnić bezpieczeństwo państwa i jego wolność, na straży której stoją nasze siły zbrojne.

Odzyskanie naszej starej stolicy Wilna, wraz z jej okręgiem stwarza cały szereg nowych zagadnień.

Wojna w Polsce zmusiła wiele osób, porzucić swoje domostwa i szukać schronienia w naszym kraju. Dużo uchodźców znajduje się w Kownie, a specjalnie dużo znalazło schronienie w naszem mieście Wilnie i jego okolicach. Ludzie ci, będący bez dachu nad głową, bez wszelkich źródeł dochodów, potrzebują organizacji i pewnej pomocy. Pozatym posiadamy dużą ilość internowanych polskich wojskowych, których utrzymaniem także musimy się troszczyć. Wszystko to stanowi dla skarbu państwa nielekki ciężar.

W okręgu Wilno rząd ze względów państwowych, socjalnych i ekonomicznych ustalił wysoki kurs wymiany złotego, dając w ten sposób warunki okręgowi Wilna do gospodarczego utrzymania się i włączenia do wspólnego gospodarstwa narodowego. Przemysł i handel w obrębu Wilna, podczas panowania władz polskich, nie mógł wykazać się postępem i rozwojem. W czasie wojny przemysł i handel jeszcze więcej upadł i częściowo został zdezorganizowany. Dla ich odbudowy potrzebna jest pomoc w formie wielkich kredytów.

Życie gospodarcze, więcej niż inne sprawy, wymaga stabilizacji, dlatego też koniecznym warunkiem normalnych stosunków gospodarczych jest stała waluta. Rząd będzie utrzymywał stałą walutę i będzie dążył do pobudzenia i podniesienia produkcji gospodarczej narodu. Wogóle należy zaznaczyć, iż rząd troszcząc się o gospodarkę narodową będzie dbał o utrzymanie równowagi budżetu państwa, zmniejszając w miarę możności wydatki nieprodukcyjne, a zwiększając — produktywne, które będą mogły wzbogacić kraj i stworzyć warunki pracy dla ludności. Przewidziane jest udoskonalenie systemu podatkowego, by ciężar został sprawiedliwiej podzielony, stosownie do możliwości płatniczych podatników i by zebrane podatki były racjonalnie zużywane. Warunkiem podniesienia dobrobytu naszego kraju jest zwiększenie wydajności pracy. Tylko po zwiększeniu wydajności pracy można będzie podnieść dobrobyt robotników, jednocześnie podnosząc poziom kulturalny w całym kraju.

Oczywiście znajdują się również i tacy robotnicy, którzy nie mogą już pracować i którzy wymagają opieki socjalnej. W tej dziedzinie rząd będzie kontynuował prace pomocy socjalnej. Już przygotowany jest projekt ustawy o pomocy socjalnej, który wkrótce wejdzie pod obrady. Po uchwaleniu powyższej ustawy usunięty zostanie brak w dziedzinie organizacji socjalnej.

W naszym kraju a zwłaszcza w jego większych centrach jest bardzo aktualna kwestja mieszkań robotniczych. Już poprzedni rząd zaczął prace nad tym zagadnieniem, starając się znaleźć ziemię, celem jej rozparcelowania na małe place, przeznaczone do budowy domów robotniczych. Prace te będą jeszcze intensywniej prowadzone, gdyż zostaną wciągnięte do udziału w nich samorządy i zasobniejsze przedsiębiorstwa przemysłowe.

Rolnictwo daje pracę i stanowi źródło egzystencji większości ludności naszego kraju, oraz stanowi wielkie możliwości eksportowe, bez pomocy których inne dziedziny rolnictwa nie mogłyby się rozwijać. Dlatego rolnictwo należy uważać za zasadniczą dziedzinę gospodarki. Rząd będzie dokładał wszelkich starań, by stworzyć odpowiednie, dla dalszego rozwoju rolnictwa, warunki.

Poza tym jeszcze jedna niecierpiąca zwłoki, i której nie można odłożyć na później, praca, oczekuje jej wykonania. Mam na myśli zagadnienie reformy rolnej. Zagadnienie te jest specjalnie aktualne w okręgu Wileńskim, gdzie nie było ono nawet rozpoczęte. Reforma rolna i uporządkowanie rolnictwa będzie jednym z pierwszych zadań.

Dążąc do dobrobytu państwa i narodu, polityka komunikacyjna będzie prowadzona w ten sposób, by komunikacja została racjonalnie włączona do gospodarki narodowej. Specjalnie będzie zwrócona uwaga, aby komunikacja pomyślnie wykonała funkcje utrzymania państwa i wzmocnienia narodu. W miarę możliwości finansowych skarbu, sieć komunikacyjna będzie planowo rozwijana.

Szanowni posłowie, wymieniłem tu tylko kilka aktualnych spraw. Nie oznacza to jednak, że rząd zapomniał o innych sprawach, mniejszej wagi, jak reforma administracyjna, oświata itd. W miarę możliwości rząd będzie dbał o te sprawy. O ile rządowi uda się pomyślnie te zagadnienia załatwić, to będzie wykonana już wielka praca. Spodziewając się Szanowni Posłowie waszego poparcia i pomocy rząd rozpoczyna ciężką pracę.

*

(Elta). Dnia 6 grudnia o godzinie 10.30 odbyło się posiedzenie Sejmu, przy udziale gabinetu ministrów, naczelników urzędów; prezes Rady Ministów Antanas Merkys przedstawił deklarację rządu, którą posłowie przyjęli oklaskami. Przewodniczący Sejmu inż. K. Szakenis, dziękując Premierowi i Ministrom oświadczył następująco:

„Deklaracja rządu, jak oświadczył tu prezes Rady Ministrów, nie wykazuje pełnego programu prac rządu, jednak oswiadczenie, iż rząd będzie się starał utrzymać wolność i żywotność swego narodu, wzywać społeczeństwo do wspólnej pracy, według drogowskazów wskazanych przez Prezydenta Republiki w mowie z dnia 29 listopada, wygłoszonej w Sejmie, moim zdaniem znajdzie poparcie i decyzję nas wszystkich współpracy z rządem tak, jak Sejm dotąd współpracował z byłymi rządami".

Sytuacja Szwecji niebezpieczna

Powołanie pod broń rezerw artylerii przybrzeżnej

BERN (Elta). „Neue Zuericher Zeitug" donosi, że wojskowe zajęcie wysp Allandzkich stało się faktem. Finlandia musiała zająć te wyspy by zablokować wjazd okrętom wojennym do zatoki Botnickiej oraz dla obrony samych wysp.

Ponieważ wyspy Allandzkie znajdują się tylko o 32 kilometry od brzegów szwedzkich, oraz wobec przedłużania się konfliktu sowiecko-fińskiego sytuacja Szwecji staje się coraz niebezpieczniejsza. Rząd szwedzki powołał pod broń 3 grupy artylerii przybrzeżnej.

Sytuacja polityczna w Europie gwałtwa się

Co słychać na froncie fińsko-sowieckim. Dementi „Tass".

Dzień 5 grudnia obfitował w szereg doniosłych wydarzeń politycznych. Jak donosi „Elta„ radio w Helsinkach ogłosiło komunikat, stwierdzający, że rząd fiński narazie nadal urzęduje w Helsinkach. We wtorek w podziemiach Banku Fińskiego odbyło się posiedzenie rządu, na którym powzięto ważne uchwały. Między inymi omawiano sprawę obchodu przypadającej w dniu 6 grudnia b. m. 22 rocznicy niepodległości Finlandii. Jak donoszą korespondenci pism, rząd w Helsinkach postanowił zaznaczyć to święto na polach walki czynem bojowym.

Polepszenie się warunków atmosferycznych zarówno na północy Finlandii, jak i na południu zwiastuje nowe nasilenie walk, które w ciągu ostatnich trzech dni nie odznaczały się zbytnią gwałtownością.

Dnia 5 grudnia w godzinach wieczornych sztab grupy operacyjnej wojsk sowieckich leningradzkiego okręgu wojennego ogłosił za pośrednictwem agencji „Tass" komunikat, dementujący doniesienia zagraniczne o zestrzeleniu 16 samolotów sowieckich i zniszczeniu 36 czołgów. „Tass" komunikuje: „Od początku działań wojennych, aż do dnia 5 grudnia wszystkie czołgi biorące udział w akcji bojowej są w posiadaniu wojsk sowieckich. Wiadomości zaś rozsiewane przez stacje zagraniczne o zestrzeleniu 16 lub więcej samolotów sowieckich, nie odpowiadają rzeczywistości. Finnowie zestrzelili dwa samoloty sowieckie oraz dwaj lotnicy sowieccy, zpowodu utraty orientacji, zmuszeni byli do lądowania i prawdopodobnie zniżyli się na obszarze fińskim. Sowiety natomiast zniszczyli 11 samolotów fińskich".

Depesze z Helsinek doniosły, że w ciągu 5 grudnia samoloty nieprzyjacielskie nie niepokoiły stolicy. Banki były przez cały dzień czynne. Donoszą natomiast o nalocie trzech bombowców sowieckich na wielkie kopalnie niklu, przy czym niektóre obiekty zostały zbombardowane.

*

Na horyzoncie politycznym ewenementem było przemówienie lorda Halifaxa, który prócz zagadnień dotyczących wojny z Trzecią Rzeszą, poruszył również sprawę zatargu fińsko-sowieckiego, podkreślając, że stanowisko brytyjskie w tej sprawie znajdzie swoje uwypuklenie na nadzwyczajnej sesji Ligi Narodów.

Z tamtej strony Oceanu agencje telegraficzne przyniosły wiadomość, że prezydent Roosevelt złożył wniosek o darowanie Finlandii kolejnej spłaty wojennego długu i wypłacenie spowrotem sum, które Finlandia już wpłaciła. „Times" donosi również o tym, że zachodzi możliwość zwołania panamerykańskiego kongresu celem wyrażenia sympatii Finnom.

Szwecja przygotowuje się

LONDYN, (Elta). Donoszą ze Sztokholmu o przygotowywaniu ewakuacji ludności cywilnej. Już przed dwoma miesiącami organy władz szwedzkich przygotowały plan ewakuacyjny dzieci, podobnie jak uczyniła to Wielka Brytania. Ewakuację dzieci rząd powierzył rodzicom.

Według doniesień Reutera obywatele szwedzcy którzyby chcieli zgłosić się na ochotników do wojska fińskiego otrzymali na to pozwolenie, pod warunkiem, by wstąpienie do armii fińskiej nastąpiło nie na terytorium szwedzkim.

Pancernik St. Zjedn. przybywa do Holandii

AMSTERDAM, (Elta) Pisma holenderskie komentują przybycie pancernika Stanów Zjednoczonych „Wyoming" w dniach 12—13 grudnia do Curaco znajdującego się na terytorialnych wodach Holandii jako fakt wielkiej wagi.

Wskazuje to na zainteresowanie Stanów Zjednoczonych Holandią i jej kolonjami, a takie zainteresowanie w obecnych czasach jest specjalnie cenne.

Apel Komitetu Polskiego

W związku z sytuacją w szkolnictwie polskim w Wilnie odbyło się w dniu wczorajszym posiedzenie prezydium Komitetu Polskiego, na którym uchwalono jednogłośnie zwrócić się do młodzieży polskiej w Wilnie z gorącym wezwaniem, aby niezwłocznie przystąpiła do normalnej pracy szkolnej.

Staszys burmistrzem Wilna

Burmistrzem miasta Wilna wczoraj mianowany został wybitny działacz litewski w Wilnie i były długoletni prezes Narodowego Komitetu Litewskiego Konstanty Staszys.

„Każde społeczeństwo dokłada wiele starań, aby ten szlak, który ma przebyć dziecko i młodzieniec od wczesnego dzieciństwa do pełnej dojrzałości był jak najmniej narażony na wichry i zamiecie. Jak na jedno społeczeństwo przeżyć w okresie dwóch miesięcy trzykrotną zmianę haseł państwowych i warunków ustrojowych — nie jest rzeczą łatwą. Dlatego dzisiaj na rodzinę w pierwszym rzędzie spada ciężar i odpowiedzialność za wychowanie dziecka i młodzieńca".

Zdania ugrzecznione

Państwa neutralne

Zwycięskie wojska sowieckie nie opanowały jeszcze całkowicie Finlandii. Walki trwają. Rząd sowiecki odrzucił pośrednictwo Stanów Zjednoczonych. Propozycja rządu fińskiego przeprowadzona za pośrednictwem rządu szwedzkiego nie została przyjęta do wiadomości. Delegat ZSSR nie przybędzie na zgromadzenie ani na posiedzenie Rady Ligi Narodów. Wczoraj jeszcze uznana instytucja genewska jest dziś przedmiotem pogardy. Włoska prasa z radością przyklaskuje ciosom wymierzanym przez ZSSR Lidze Narodów. Państwa skandynawskie zwołały nadzwyczajne posiedzenie dla ustalenia stosunku wobec zbliżającego się posiedzenia Ligi.

Tak oto brzmi według zestawień ELTy sytuacja obecna na froncie północno-zachodnim.

W okresie pierwszej wojny wszechświatowej państwa neutralne przeżywały fazy rozkwitu. Dzięki sprzyjającym warunkom geograficznym. Szwecja dostarczała żywność, surowce, a nawet i broń stronom wojującym. Sto pięćdziesiąt lat okresu bez wojny oraz kilka lat neutralności w czasie wojny wszechświatowej przyczyniły się do wzrostu zamożności tego kraju. Dobrobyt spozierał z każdego kąta. Tak wzmocniła się fabryka motorów ASEA. Powstał olbrzym w postaci wytwórni łożysk kulkowych (SKF). Zdobycze techniki zostały zastosowane w całej pełni.

Z dobrodziejstw neutralności korzystała Dania. Szczęśliwie i bez trosk żyła Szwajcaria. Na terenie Hiszpanii działali pośrednicy handlowi. Strony wojujące wymieniały tam między sobą towary, a pośrednik zarabiał.

Odtąd w okresie między jedną a drugą wojną marzono o zachowanin pozycji neutralnej. Odbywały się zjazdy państw, zastanawiano się w jaki sposób można było usunąć się z szerokiego gościńca i żyć szczęśliwie na bocznym torze. Tworzono specjalne bloki neutralnych w rodzaju porozumienia państw bałtyckich, lub związku państw skandynawskich. Sen o neutralności snuły nawet narody bałkańskie, mimo, iż Rumunia jest objektem pożądliwych spojrzeń kilku sąsiadów.

U granic Finlandii zmobilizowano oddziały wojsk szwedzkich, oraz oddziały wojsk norweskich W ciągu wieków Szwecja nie brała udziału w żadnych wojnach. Nikt nie śnił tam już więcej o zwycięstwach Gustawa Adolfa. W kraju nowoczesnych Wikingów mówiono w ciągu ostatnich lat jedynie o zdobyczach techniki. Nie marzono o innych trofeach, jak tylko o dywidendach z akcyjnych towarzystw. Jako klęskę wojenną traktowano upadek Kreugera.

Dziś sytuacja zmieniła się poważnie. Nie tyko Szwecja, Norwegia i Dania, ale i Szwajcaria zastanawiają się nad swoją sytuacją.

Regnis

Tematy wileńskie

„Darmo karmić nie będziemy"

„VIL. BALSAS" z 6. XII. W art. p. t. „Darmo nie będziemy karmić" pisze w ten sposób:

„Jedną z podstawowych kwestyj w kr. Wil. są wszelkiego rodzaju przybysze, zwani popularnie galileuszami oraz różni uchodźcy wojenni. Dla jednych i drugich miejsca w Litwie niema. Imigracja wogóle nam niepotrzebna, pozatym przybysze i uchodźcy są dla Litwy obcymi często wrogimi, a nawet szkodliwymi. Ustawy i nakazy rządu naszego obowiązują wszystkich zamieszkałych w państwie lit. Nie ważne jest kto jakiego języka używa, kim się czuje, czy jest obywatelem czy obcokrajowcem. Ważne jest to, że musi być lojalny dla państwa. Jesteśmy przekonani, że miejscowa mówiąca po polsku ludność, której chodzi o unormowanie życia, zacznie wkrótce myśleć realniej i zabierze się do wydajnej pracy. Im prędzej się otrząśnie z wszelkich nierealnych fantazyj, im mniej słuchać będzie dywersyjnych plotek i podjudzeń, tym będzie lepiej. Wypada jednak ubolewać, że miejscowe pisma polskie wciąż jeszcze nierozumieją tej podstawowej zasady, czy może umyślnie unikają mowy na ten temat. Widać chodzi im o coś innego.

Całkiem inną miarę stosować trzeba względem przybyszów i uchodźców, dla których miejsca w Litwie niema. Gdzie mają się oni podziać? Odpowiedź jest jedna: jechać tam, skąd pochodzą.

A jeżeli nie chcą, wypadnie zastosować się do wszystkich zarządzeń naszego rządu. Będąc realistami, zastosujemy też zasady realnego życia do wszelkiego obcego żywiołu. Zasady to bardzo zwyczajne: **darmo karmić nikogo nie będziemy.** Pracy urzędniczej dla obcego żywiołu nie będzie. Wolnych zawodów przybysze i uchodźcy ze znanych powodów również jąć się nie mogą. Pozostaje jedno wyjście: **fizyczna czarna praca,** której nigdy nie zbraknie. Bez znaczenia jest to, co przed tym robiłeś, w jakim fotelu siedziałeś, ile telefonów w gabinecie miałeś. Obecnie trzeba będzie zakasać rękawy, zdjąć białe rękawiczki i stanąć do najzwyklejszej czarnej (fizycznej) pracy. Inaczej porcji chleba nie otrzymasz. Pracują tysiące robotników fizycznie, wypadnie więc i wczorajszym „panom" jąć tej pracy. Jeżeli nie dobrowolnie, to innym sposobem. I to wkrótce, gdy wszyscy mieszkańcy otrzymają świadectwa z których będzie widoczne ilu mamy obcego elementu — kandydatów do robót publicznych. Darmo nikogo karmić nie będziemy".

Kolportaż prasy w Wilnie

Zgodnie z rozporządzeniem władz kolportaż uliczny pism w Wilnie prowadzą osoby, mające prawo do obywatelstwa litewskiego i posiadające zezwolenie władz administracyjnych.

CO PISZE GEN. BORTNOWSKI

w liście nadesłanym do Wilna

Wczoraj wieczorem nadszedł do Wilna list od *gen. Bortnowskiego*, b. dowódcy grupy pomorskiej.

Generał Bortnowski znajduje się obecnie w niewoli niemieckiej. Przebywa w Offiziersgefangen lager Oflag IV C w Niemczech, skąd właśnie wysłał list do żony. Pani Bortnowska jednak wyjechała już do Paryża wraz z małżonką Prezydenta Rzplitej Polskiej. Wobec tego niezwłocznie doręczono list siostrze pani generałowej.

Generał—jeśli pominiemy wiadomości ściśle prywatne — donosi, że jest zdrów i czuje się dobrze. Dokładnie w dniu swoich urodzin — taki był zbieg okoliczności—odebrał wiadomości od rodziny. „Był to — jak pisze — najmilszy prezent, jaki otrzymał". (b.)

Wzmocnienie blokady morskiej

HAGA. (Elta) Według wiadomości DNB flota brytyjska i francuska otrzymała dziś w nocy rozkaz wzmocnienia blokady niemieckiego eksportu.

Od dnia 5 grudnia, rannych godzin, będą zatrzymywane wszystkie statki państw neutralnych i kontrolowane czy nie przewożą artykułów pochodzenia niemieckiego.

W związku z blokadą

LONDYN. (Elta). Ministerstwo wojny ekonomicznej ogłosiło wykaz państw, zaliczonych, w związku z eksportem z Brazylii, Argentyny i Urugwaju, do korzystających z systemu „Navicert".

Są to państwa: Norwegia, Dania, Szwecja, Finlandia, Estonia, Łotwa, Litwa, Holandia, Belgia i Italia.

Eksporterzy Brazylii, Argentyny i Urugwaju muszą powiadomić przedstawicieli rządu brytyjskiego, jakie towary, ile i gdzie oraz jakim statkiem zamierzają wysłać.

Finnowie walczą

HELSINKI. (Elta). Dzisiaj w Finlandii warunki atmosferyczne były złe. W Helsinkach panował spokój. Przy przesmyku Karelskim Finnowie stale walcząc, cofają się do linii Mannerheima. Na północ od jeziora Ładogi odbywa się walka artyleryjska. Przy Oceanie Lodowatym oddziały fińskie odparły atak sowiecki na Petsam. Utrzymanie miasta Petsam posiada dla Finnów bardzo wielkie znaczenie, zwłaszcza iż niedaleko znajduje się port, który mógłby być użyty jako baza dla sowieckich łodzi podwodnych.

Kopalnie niklu znajdują się w rękach fińskich. Nie było w nich żadnych pożarów. Według Havasa lotnicy fińscy zbombardowali bazę lotniczą sowiecką w Murmańsku, gdzie jakoby zniszczyli większość samolotów. W bazie tej miało się znajdować około 60 samolotów.

Samoloty włoskie w Finlandii

STOKHOLM. (Elta). Reuter donosi, iż przybyło do Finlandii 50 samolotów włoskich.

Eksplozja szybu naftowego w Rumunii

BUKARESZT. (Elta.) W jednym z największych przedsiębiorstw naftowych nastąpił wielki wybuch, po tym zaś pożar. Straty są wielkie. Wkrótce rozpocznie się śledztwo celem wyjaśnienia przyczyn wybuchu.

W Szwecji powstaje „rząd jedności narodowej"

STOCKHOLM. 4.XII — W ciągu dni najbliższych ma powstać w Szwecji rząd jedności narodowej. W całej Szwecji czynione są gorączkowe przygotowania do obrony kraju.

Min. Urbszys wyjeżdża na konferencję państw Bałtyckich

KAUNAS (Elta). Minister Spraw Zagranicz. Litwy Józef Urbšys wyjeżdża w dniu 6 grudnia do Tallina na konferencję ministrów spraw zagranicznych państw bałtyckich.

Minister Spraw Zagranicznych Urbszys udaje się w towarzystwie dyrektora departamentu, ministra pełnomocnego Edwarda Turauskasa, dyrektora departamentu ekonomicznego Jana Norkaitisa i sekretarza osobistego Stanisława Daukszy.

Protest Żydów

PARYŻ. (Elta). Komitet wykonawczy światowego kongresu żydowskiego ogłosił protest przeciwko tworzeniu w okręgu lubelskim terytorium żydowskiego.

Król Angielski we Francji

PARYŻ. 4. X. Dziś przybył do Francji inkognito król Jerzy VI, celem inspekcji brytyjskiego korpusu ochotniczego. Wizyta króla angielskiego była utrzymana do ostatniej chwili w jaknajściślejszej tajemnicy. Podróż swoją odbył król Jerzy VI drogą powietrzną.

Szwedzi—Finnom

STOCKHOLM (Elta). Havas donosi o zebraniu w Szwecji na cele wysłania ochotników do Finlandii 1 miliona koron szwedzkich. Do Szwecji przybyło kilka tysięcy dzieci ewakuowanych rodzin fińskich. Szeregi kobiet stoją przy statkach, którymi przyjeżdżają uchodźcy fińscy i zabierają pod swoją opiekę dzieci.

W Szwecji kolporteży gazet odmówili sprzedawania gazet komunistycznych. Związek wydawców postanowił wstrzymać kolportaż tych gazet.

*

STOCKHOLM (Elta). Szwedzka rodzina królewska podczas zbiórki zorganizowanej na pomoc Finlandii ofiarowała do dyspozycji Czerwonego Krzyża łączną sumę 26.000 tys. koron. Król ofiarował 10.000. następca tronu 5.000, inni członkowie rodziny królewskiej razem 11 000 koron szwedzkich.

Felieton o braciach atramentowych

Przytuliło się to nasze kochane bractwo przy ul. Zygmuntowskiej 4, m. 5. Zapamiętajcie dobrze ten adres. Czy są to jednak bracia atramentowi? Niema już atramentu w kawiarniach! Trzeba pisać ołówkiem.

Wielu z braci atramentowych nie używało już zresztą od szeregu lat atramentu. Wszędzie stukały maszynki do pisania. Dziś od Remingtonów cofnęliśmy się do ołówków. Taką jest wola wojny.

I 3 braci atramentowych siedzi w paltach, szczękając zębami z zimna. Tylko w jednym pokoiku jest ciepło. Ale humor nie uciekł do ciepłych krajów. Ów specjalny, niezastąpiony, niewrażliwy, humor dziennikarski!

Czy się nie skarżą? Broń Boże! Na apel „Kurjera" Wilno odezwało się! Po swojemu. Serdecznie i nieudolnie. Jeden przytaszczył derki, drugi prześcieradło, trzeci dwa stołki.

Mało, mało! Gdzież są folwarczniki z kartoflami, kapustą, połciem słoniny, drzewem? Gdzie paniusie z palmami i konfiturami? Gdzie jest posiadacz 2 aparatów radiowych, któryby ofiarował jeden z nich i wyczytał z dumą, że schronisko dziennikarzy uchodźców, ul. Zygmuntowska 4 m. 5 dziękuje? Teraz kiedy kurs zdeponowanego złotego do litów zdjął troskę z głowy wielu ludziom (z wyjątkiem sancta bractwus atramentus, jako że nie deponował ten co nic nie miał), jest czas pomyśleć o dziennikarzach uchodźcach, gołych zarówno w czasie wojny, jak i w czasie pokoju (pomimo maszyn do pisania).

Zaręczam wam, że najskromniejsze dary są najmilej widziane (zamosłem podarte skarpetki, cały ręcznik, jedną czwartą krup i jedną ósmą smalcu, a jednak?) Mówię wam! Fortepiany są zbyteczne, a złoto wogóle nie jest deponowane! Bryllanty wyrzuca się przez okno. Koszule, boczek i masło — mile widziane.

Nie sztuka ofiarować kamienicę, chodzi o to, ażeby było wielu ofiarodawców rzeczy drobnych. Przecież to nie chodzi tylko o pojemność żołądka, chociaż i to ma duże znaczenie. Chodzi i o inny niemniej szlachetny organ, któremu na imię serce!

Oto zbliża się Boże Narodzenie! Czy można dopuścić, ażeby i w tych dniach Wilno podzieliło się na bezdomnych i szczęśliwych? Jeżeli Litwini i Łotysze umieli okazać tyle serca naszym uchodźcom, to czy my mamy okazać oziębłość?!

Smutne to będą święta boć każdy z nas ma krewnych, o których losie niema jeszcze żadnych wiadomości. A pomimo to uchodźcy powinni być rozparcelowani pomiędzy rodziny polskie w Wilnie. Nie powinni czuć się obcy, niepotrzebni i samotni!

Ale przede wszystkiem nie powinni się czuć samotni ci, którzy najwięcej narazili się w domu, nasi bracia po piórze. Życie dziennikarza podczas wojny do żołnierskich zbliża się niebezpieczeństw!

Dziennikarstwo polskie chlubnie zdało swój egzamin w pamiętnych dniach wrześniowych. Znikły różnice, powstało zjednoczenie najistotniejsze, najtrwalsze, bo nie sztuczne.

Dziś przy ul. Zygmuntowskiej współpracownik „Robotnika" ma jeden wspólny dach z poznańczykiem, z którym ongiś staczał zażarte boje. Tak chce Historia!

* * *

Przyjdzie czas, kiedy bractwo atramentowe rozpierzchnie się z Wilna. My, ich koledzy wileńscy, chcielibyśmy, ażeby dobrze wspominali nasze miasto. Ażeby w ich wspomnieniach o Wilnie nie było żadnych cierni, Wilno miało zawsze opinię miasta dobrych serc, miasta ludzi uprzejmych i serdecznych! Jesto to opinia słuszna. Chcielibyśmy, ażeby we wspomnieniach ludzi wędrownych pozostało ono zawsze właśnie takiem.

Przyjdzie czas, kiedy wspomnienia tułacze będą czemś w rodzaju filmu, tak artystycznego, że aż adoptowanego przez widza jako swoje własne przeżycie. Niech że będzie w tym filmie miejsce na miasto kościelnych wież, mających wśród zimowych mgieł, jak Asyż północnych krajów! Niech że będzie miejsce na wspomnienia nie tylko o pięknie tego miasta, ale i o jego dobroci!

Kazimierz Leczycki.

Dom i szkoła

Wachlarz naszych stosunków uczuciowych do dziecka jest bardzo rozległy: od matczynej troski nad kołyską niemowlęcia, od zabiegów przy wychowaniu dziecka—do oceny przydatności młodzieńca do funkcyj społecznych i państwowych biegnie rozległy szlak, nie zawsze prosty i łatwy do przebycia, nie zawsze dobrze oceniany i pielęgnowany, często przeciwnie, wyboisty, z dołami i rowami, pozbawionymi ochrony, i niebezpieczny.

Dlatego tak wiele starań dokłada każde społeczeństwo, aby ten szlak, który ma przebyć dziecko i młodzieniec od wczesnego dzieciństwa do pełnej młodzieńczości, był jak najmniej narażony na wichry i zamiecie, aby jak najwięcej padało na tę drogę pogodnego i ciepłego słońca. Tym się też tłumaczy istnienie tak licznych badań psychiki dziecięcej, tak wielu teoryj i systemów wychowawczych, które dla pedagogów są bardzo ciekawe i pomocne, ale których różnolitość jest niebezpieczna w społeczeństwie biorącym recepty zbyt formalnie czy tak rygorystycznie.

Te społeczeństwa są na najlepszej drodze, które schemat wychowawczy mają jak najbardziej uproszczony i to we wszystkich sferach i ugrupowaniach. Wtedy bowiem ogólne zagadnienia wychowawczo soc. wchodzą w nawyk narodowy, stają się przy wykonywaniu instynktem zbiorowiska. Niewątpliwie i te społeczeństwa przechodzą przeistoczenia ewolucyjne lub nawet wstrząsy ewolucyjne, ale nie są narażone na głód i poszukiwanie ideału wychowawczego.

Niestety, społeczeństwo polskie przez niemal półtora wieku było podległe działaniu różnorakich prądów odśrodkowych, narażających sumienie narodowe i psychikę społeczną na rozbicie, i z konieczności ulegało poważnym odchyleniom od normy i całości szczepowej. W tych warunkach czystość ideału wychowawczego i metod działania ulegała poważnym załamaniom i spaczeniom; w praktyce odbywały się stałe przystosowania do warunków dzielnicowych i zaborczych, grożąc utratą instynktu narodowi w zakresie jego zadań wychowawczych w stosunku do młodego pokolenia.

Tym się też tłumaczy, że — budując na wysokim poziomie organizacyjnym swoje szkolnictwo — w ostatnim dwudziestoleciu naród polski nie wyszedł z okresu stabilizowania ideału wychowawczego.

Nie pora i nie miejsce poruszać obecnie te sprawy i prowadzić teoretyczne na ten temat rozważania. Ale tym nie mniej wielką pora zwrócić uwagę społeczeństwa polskiego na pewne niebezpieczeństwa, wypływające z przeżyć i doświadczeń ostatnich trzech miesięcy.

W okresie po wielkiej wojnie powstała niewystarczająca teoria, a jeśli nie teoria, to w każdym bądź razie opinia, **że rodzina w okresie szkolnym dziecka i młodzieńca nie jest w pierwszym rzędzie odpowiedzialna za dziecko,** i skwapliwie przerzuciła tę troskę nie tylko w zakresie nauczania, lecz i wychowania na szkołę, zadawalając się bliżej nieokreślonym współdziałaniem ze szkołą. Bylibyśmy bardzo niesprawiedliwi, gdybyśmy nie uznali, że na polu tego współdziałania wiele zdziałano, ale tym niemniej równocześnie musimy podkreślić charytatywny stosunek tego współdziałania, jeśli to zagadnienie rozpatrywać w szerokiej płaszczyźnie szkół i szkolnictwa. Niewątpliwie zależała ta cała działalność od środowiska, od jego ideowej prężności, od środków materialnych i od doboru grupy ludzi, którzy tę pracę realizowali. Wilno ze swymi organizacjami rodzicielskimi i instytucjami, centralnie lub specjalnie zagadnienie współdziałania domu ze szkołą podejmującymi, jest jaskrawym i bardzo dodatnim przykładem pracy szeroko przemyślanej i zakreślonej na daleką metę.

Ale nie mniej godne jest podniesienia, że w tej pracy współdziałania odbywało się równocześnie w wielu wypadkach niesłuszne samorozgrzeszanie się poszczególnych jednostek z odpowiedzialności za dziecko.

W teorii sprawa była na należytej płaszczyźnie, w praktyce praca odbywała się w paru równoległych płaszczyznach, a między nimi tworzyły się pola bez nadzoru, którymi sobie chadzała opuszczona przez dom i szkołę młodzież. Pewnie opanowalibyśmy w konsekwencji te niedociągnięcia, gdyby nie przyszły na naród ciężkie terminy, które sprawę jeszcze bardziej skomplikowały i pogmatwały.

Jak na jedno społeczeństwo przeżyć w okresie dwóch miesięcy hasło państwowe — wojny, a potem dwukrotne zmienianie haseł i warunków ustrojowych — nie jest rzeczą łatwą.

I nie dziwota, że to wszystko nie mogło na środowisko szkolne, atmosferę duchową, i uczuciowość młodzieży — wpłynąć jednolicie i dodatnio.

Wikła się myśl ludzka w sferze trudnych problemów i pytań, błąka się dziecko i młodzieniec, nie otrzymując należytych odpowiedzi i wyjaśnień. Do tego dochodzi demoralizacja, mająca podłoże w warunkach i trudnościach bytu materialnego.

Jeśli kiedykolwiek dyskutowaliśmy sprawę niedopatrzeń starszego społeczeństwa w odniesieniu do młodzieży, ocenialiśmy takie zjawisko jako niepożądane i pomagaliśmy rychłej rewizji zachodzącego zjawiska. Jednakże to niebezpieczeństwo dzisiaj staje się bardziej wymagające rewizji i zajęcia właściwego stanowiska.

Naród polski zawsze stawiał na młodzież, a co innego nieekonomiczna rozrzutność sił młodzieńczych.

Dlatego dzisiaj, nie odrzucając słusznej zasady współdziałania domu ze szkołą, rodzina musi wiedzieć, że punktem ciężkości staje się właśnie ona, rodzina, na którą życie wkłada w pierwszym rzędzie obowiązki i odpowiedzialności za wychowanie dziecka i młodzieńca.

Grzegórz Gołdon

Nowe granice Ukrainy i Białorusi

MOSKWA (Elta). W pismach ogłoszone zostały dekrety ustanawiające nowe granice zachodniej Białorusi i Ukrainy, oraz okręgi administracyjne.

Granica między Ukrainą a Białorusią na byłych terenach polskich przeprowadzona została następująco: Równe i obszar wołyński przydzielone zostały do Ukrainy, a Brześć Litewski i Pińsk do Białorusi. Granica ustalona została według granicy językowej. Zachodnia Białoruś podzielona została na pięć powiatów: Baranowicze, Białystok, Brześć Litewski, Wilejka i Pińsk. Ukraina Zachodnia podzielona została na sześć powiatów. Łuck Drohobycz, Lwów. Równe, Stanisławów i Tarnopol.

Język państwowy a praktyka lekarska

Według przyjętej ostatnio przez sejm ustawy o praktyce lekarskiej, dentystycznej i farmaceutycznej, osobom, które w swych dokumentach cenzusu naukowego nie mają oceny z języka państwowego, prawo praktyki może być udzielone jedynie po sprawdzeniu (przez komisję przy Dep. Zdrowia) znajomości języka państwowego w słowie i w piśmie.

Osobom, które narazie nie mogą się jeszcze wykazać dostateczną znajomością jęz. państwowego, lecz złożyły pisemne zobowiązanie, że się przygotują do sprawdzenia ich znajomości języka państwowego, mogą być udzielane czasowe zezwolenia na praktykowanie, lecz na okres nie dłuższy, niż dwa lata. (N)

Biuro Informacyjne przy Izbie Pracy

Z dniem 6 grudnia uruchomione zostało przy ul. Wielkiej 34 Biuro Informacyjne przy Izbie Pracy. Zadaniem biura będzie informowanie robotników o lit. ustawodawstwie przemysłowym, Kasach Chorych, udzielanie porad prawnych, bezpłatne pisanie podań robotnikom do różnych udów i ścisła współpraca z Inspekcją Pracy Okręgu Wileńskiego. (N)

Przejęcie komunikacji

Samorząd wileński zdecydował się już ostatecznie przejąć z dn. 1 stycznia 1940 r. komunikację autobusową w m. Wilnie. Koncesja dotychczasowa firmy „Sauer" wygasa 31 bm. (N)

Czytajcie jedyny polski tygodnik „CHATA RODZINNA"

SZPILKI

Jak doniosły pisma zagraniczne — dowództwo naczelne sił zbrojnych Rzeszy padło ofiarą ostatniej fali grypowych zachorowań. Szczególnie dotkliwie odczuwa to grupa sztabowa zbliżona do Mozeli. Tak więc mamy tam grypę grupy.

AS.

Czy właścicieli domów obowiązują względy ludzkie i etyka?

Sensacyjny zatarg o lokale czterech firm chrześcijańskich

W tej chwili, gdy aktualną jest sprawa ustawy lokatorskiej, gdy władze litewskie dają pełne zrozumienie dla postulatów ogółu lokatorów i wydały już nawet parę administracyjnych zarządzeń po myśli tych postulatów mamy do zanotowania, conajmniej dziwne postępowanie właścicieli jednej z największych czynszowych kamienic w Wilnie pp. Marii i Edwarda Gimbuttow przy ul. Mickiewicza 23.

Państwo Gimbuttowie zażądali opuszczenia czterech lokali handlowych w wyżej wymienionej kamienicy przez prosperujące bez przerwy i jak jesteśmy zapewnieni całkowicie wywiązujące się w stosunku do nich ze swych zobowiązań firmy chrześcijańskie:

1. **Piekarnie i cukiernie Fr. Astyka.**
2. **„Pollot" — Włodzimierza Grewcowa.**
3. **Zakład krawiecki Edmunda Tredera.**
4. **Zakład fryzjerski Mieczysława Kozłowskiego**

W ostatnich czasach, jak wiadomo wytworzyła się sytuacja tego rodzaju, że nie sposób jest wynająć najmniejszego nawet lokalu handlowego bez specjalnej opłaty za prawo wprowadzenia się do danego lokalu. Inaczej mówiąc **rozwinął się na dużą skalę proceder sprzedaży i kupna lokali handlowych.**

Znane są w Wilnie wypadki, że za niektóre lokale, właściciele ich, względnie właściciele domów otrzymali po kilka a nierzadko po kilkanaście tysięcy litów tylko za ustąpienie miejsca nowym przedsiębiorcom. Za lokale z urządzonymi wnętrzami płaci się sumy wręcz zawrotne. Np. „Palais de Danses" sprzedany był przez p. Kneblewskiego za 25.000 litów.

Czy ten cel przyświeca pp. Gimbuttom nie możemy twierdzić, lecz jakiś tam muszą mieć swój cel skoro dążą do wyzbycia się dotychczasowych solidnych starych dzierżawców lokali handlowych.

W wileńskich sferach kupieckich i rzemieślniczych z dużym oburzeniem mówi się o tym, że pp. Gimbuttowie wykorzystują tutaj, szczególnie w stosunku do firm pp. Astyka i Grewcowa okoliczność nieobecności w Wilnie właścicieli tych firm.

Otóż, **jak powszechnie wiadomo pp. Franciszek Astyk i Włodzimierz Grewcow zostali aresztowani i wywiezieni** przez władze sowieckie i nic konkretnego nie wiadomo jaki jest ich dalszy los. Przedsiębiorstwa jednak nie przerwały już, jak podkreśliliśmy na wstępie egzystencji i prowadzone są przez żony wywiezionych.

Tu już wchodzi w grę moment bardzo ludzki i zagadnienie etyczne w stosunkach handlowych, który obowiązuje chyba również właścicieli kamienic.

Z prawdziwą satysfakcją zanotowalibyśmy skolei, że poruszenie tego właśnie momentu odwiedzie szczęśliwych posiadaczy kamienicy przy ul. Mickiewicza 23 od conajmniej dziwnego ich zamiaru, zwłaszcza, że sami przeżyli niedawno obawy aresztowania i wywiezienia, chroniąc się w Litwie na wieść o marszu wojsk sowieckich na Wilno w dniu 17 września rb.

(wb)

W sprawie gimnazjów z polskim językiem wykładowym

W związku z tym, że uczniowie niektórych gimnazjów państwowych z polskim językiem wykładowym, podburzani przez różnych agitatorów, nie chodzą do szkół, władze oświatowe ogłosiły 4 grudnia, że uczniowie, którzy do 6 grudnia nie przybędą do szkoły, zostaną skreśleni z liczby uczniów i nie będą mogli wstąpić do innych szkół. Obecnie podaje się do wiadomości, że 6 grudnia w trzech gimnazjach z polskim jęz. wykładowym większość uczniów się zebrała. Jedynie do VI państwowego gimnazjum żeńskiego (b. gimn. Czartoryskiego) uczniowie nie zebrali się w porządku w klasach. W sprawie wszystkich nieporządnie uczęszczających do gimnazjów uczniów, zapadnie 7 grudnia odpowiednia decyzja.

Zamknięcie b. Państwowego Żeńskiego Gimnazjum Handlowego

Z dniem 4 grudnia r. b. w państwowym żeńskim gimnazjum Handlow. praca normalna ustała i gimnazjum straciło uczenice. W związku z tym, z rozporządzenia Delegata M-stwa Oświaty z dniem owym gimnazjum uważa się za nieczynne.

Zaznaczyć należy, że w tym gimnazjum nie zostały dokonane żadne zmiany personalne ani w rozkładzie nauki. (N.)

Kradzież na 20 tys. litów

Dotychczas w nocy nieznawszy dokonali większej kradzieży przy ul Zawalnej 32 ze sklepu materiałów bławatnych i ubieżnych Kagana.

Włamywacze przedostali się na podwórze następnie zrobili otwór w dołonie i dokonali kradzieży na sumę po nad dwadzieścia tysięcy litów.

W jednej z mola przy ulicy Dynaburskiej tej nocy odnalezione skradzione towary. Dokonano kilku aresztowań.

Co piszą inni?

Ton prasy niemieckiej w stosunku do Szwecji, zdaniem „Timesa", znacznie się zaostrzył. Niektóre gazety posuwają się nawet tak daleko, że wietrzą rozbiór państw skandynawskich przez dwóch potężnych sąsiadów.

Oczywiście przyjemniej jest czuć coś na karku sąsiada, niż na własnym, stąd prasa sprzymierzeńców nie może być uważana za idealnie bezstronną przy rozpatrywaniu spraw skandynawskich. Z ostatecznym sądem należy więc zaczekać do nadejścia dzienników niemieckich. Jednakże zapowiedź utworzenia „rządu jedności narodowej" w Szwecji, oraz organizacja szwedzkiego korpusu ochotniczego, mającego udać się do Finlandii, wróży istotnie zbliżanie się t. zw. wielkich wypadków dla całego półwyspu Skandynawskiego.

Jednocześnie litewskie depesze Elty przynosiły wiadomości o koncentracji wojsk tureckich na północnych granicach Turcji. Chmury zbierają się więc jednocześnie nad południem i nad północą Europy.

Amerykański dziennikarz Willard zamieszcza w londyńskim Spektatorze opis t. zw. rezerwatu lubelskiego. Od 17 października r. b. przesiedlono tam 1.900.000 Żydów z Niemiec, Czech, Moraw, Słowacji i Polski na teren liczący zaledwie 500 kilometrów kwadratowych (sześć razy tyle obszaru co jezioro Narocz). W rezerwacie panują opłakane warunki mieszkaniowe.

Moskiewska „Prawda" z dnia 4 go grudnia przeczy pogłoskom, jakoby ZSSR miał zagrażać państwom skandynawskim. Gazeta nazywa wypaczeniem rzeczywistości głosy, jakoby Rosja Sowiecka miała zagrażać Danii, Norwegii i Szwecji. Armia sowiecka opuści natychmiast Finlandię, pisze „Prawda", jak tylko uzna to za stosowne ludowy rząd finlandzki (rząd utworzony w Teriokach).

Zresztą niemałą sensację podaje japoński dziennik „Asagi". Oto z inicjatywy japońskiej zostały wszczęte rokowania japońsko-amerykańskie celem rozsiania błędnych informacyj o „zamiarach Japonii w stosunku do amerykańskich uprawnień w Chinach". Porozumienie amerykańsko-japońskie rozwiązałoby obu państwom ręce w wielu innych sprawach.

Oczywiście, nie jest to rzeczą łatwą, gdyby jednak do tego doszło, Stany Zjednoczone i Japonia stałyby się niewątpliwie znacznie aktywniejsze w rozstrzyganiu konfliktów europejskich.

I.

Nabożeństwo w Paryżu za ś. p. Stankiewicza

W kościele polskim w Paryżu odbyło się uroczyste nabożeństwo żałobne za spokój duszy kapitana ms. „Piłsudski" ś. p. Mamerta Stankiewicza. Na nabożeństwie byli obecni przedstawiciele Rządu Polskiego z premierem gen. Sikorskim na czele.

Bezskuteczny atak niemiecki

PARYŻ. (Elta). Naczelny sztab armii francuskiej donosi, że w dniu 5 grudnia wojska niemieckie na niektórych odcinkach próbowały atakować, lecz bezskutecznie.

KRONIKA

Grudzień 7 Czwartek

Dziś: Ambrożego.
Jutro: Niepok. Pocz.

Wschód sł.—g. 7 m. 29
Zachód sł.—g. 2 m. 51

Dyżury apteki:

Dziś w nocy dyżurują następujące apteki:

Sokołowskiego (Tyzenhauzowska 1); Chomczewskiego (W. Pohulanka 23); Miejska (Wileńska 23); Turgiela i Przedmiejskich (Niemiecka 15); Wysockiego (Wielka 3).

Poza tym stale dyżurują następujące apteki: Paka (Antokolska 42), Szantyra (ul. Legionów) i Zajączkowskiego (Witoldowa 22).

— **8 grudnia** r. b., to jest w piątek o godzinie 7-ej rano w kościele św. Kazimierza, przed ołtarzem kupieckim, odbędą się roraty kupieckie.

— **Roraty** na intencje urzędników zostaną odprawione w dniu 8-go grudnia r. b. o godz. 7 min. 30 rano w kościele św. Jerzego.

Nabożeństwo celebrować będzie ks. prof. W. Suszyński, kazanie wygłosi ks. prof. W. Urmanowicz.

— **Roraty** Pracowników Pocztowych w Wilnie odbędą się w piątek 8-XII-39 r. w kościele św. Trójcy o godz 7-mej rano.

— **Roraty Krawców** odbędą się dnia 8 go grudnia rb. o godz. 6-ej w Kościele po Dominikańskim, na które zaprasza się mistrzów, członk., czeladź krawiecką i sympatyków.

— **Roraty** Rzeźników i Wędliniarzy Chrześcijan w Wilnie oraz Czeladników odbędą się w dniu 8 grudnia rb. (w piątek) w kościele O. O. Franciszkanów, o godzinie 7 rano.

— **Nominacja pierwszego litewskiego adwokata w Wilnie.** Dowiadujemy się, że Ministerstwo Sprawiedliwości mianowało byłego sędziego i adwokata w Kownie Olgierda Andrekusa, na stanowisko adwokata w Wilnie. Otworzył on już kancelarję przy ul. Mickiewicza 41.

— **Nowy lekarz naczelny w szpitalu św. Jakuba.** Na stanowisku naczelnego lekarza w szpitalu św. Jakuba zaszła zmiana. Na miejsce d-ra Kucharskiego, który pełnił funkcje w zastępstwie internowanego przez władze sowieckie d-ra Siedleckiego, mianowany został doktór Szemis. (x)

— **Kasa Banku Litewskiego** została przeniesiona z dniem 4 grudnia z lokalu b. Izby Handlowo-Przem. (Mickiewicza 32) do lokalu b. Izby Skarbowej (W. Pohulanka 10). W kasie tej wymienia się deponowane złote, w sumach ponad 1000 zł. (N)

— **Rejestrację przedsiębiorstw** w Wilnie i okręgu rozpoczęła Inspekcja Pracy okręgu wileńskiego z dniem 5 grudnia. (N)

— **W Sądzie Grodzkim w Wilnie** pracuje już 5 sędziów. Etaty Sądu Grodzkiego przewidują 11 sędziów, Sprawa nominacji dalszych 6 sędziów nie jest jeszcze wyjaśniona. (N)

— **Burmistrzem N. Wilejki** mianowany został p. Piotr Stakauskas. (N)

— **Sprawa etatów rzeźni miejskiej.** 5 bm. rozpatrywane były w odnośnej komisji etaty rzeźni miejskiej. Zdaniem członków komisji, liczbę pracowników rzeźni wypadnie zmniejszyć. Niektórzy z pracowników pozostaną etatowymi, zaś inni—nieetatowymi i płatnymi odpowiednio do dniówek. (N)

— **Bezrobotnych w Wilnie** zarejestrowano ogółem 8 tys, z czego połowa już pracę otrzymała, zaś drugiej połowie — odnośne czynniki starają się pracę znaleść. W związku z tym udali się na prowincję inżynierowie samorządu wileńskiego. Badają oni możliwości robót publicznych. (N)

— **Sprawa nadliczbowych godzin pracy w samorządzie.** W tych dniach burmistrz m. Wilna polecił kierownikom wszystkich wydziałów samorządowych by zorganizowali pracę w swych urzędach tak, żeby nie zachodziła potrzeba pracowania w godzinach nadliczbowych. Za godziny nadliczbowe płacić się będzie tylko w tych wypadkach, gdy burmistrz wyrazi na nie swą zgodę. Powyższe zalecenie burmistrza ma na celu staranniejsze wykorzystywanie godzin pracy. (N)

TEATR I MUZYKA

Teatr Miejski na Pohulance

Dziś, w czwartek dn. 7.XII o godz. 17-tej — ukaże się na przedstawieniu wieczornym jedna z najlepszych komedii Bałuckiego **„Krewniaki"** z pp. St. Perzanowską, J. Kurnakowiczem i Z. Chmielewskim w rolach głównych.

Poranek świąteczny.

Jutro, w piątek dn. 8.XII — jako w dniu świątecznym — o godz. 12-tej odegrana zostanie doskonała komedia **„Cieszmy się życiem"**.

Premiera w Teatrze na Pohulance

W sobotę dn. 9.XII Teatr Miejski na Pohulance daje nową premierę. Będzie to R. Niewiarowicza **„Dlaczego zaraz tragedia"**.

Teatr muzyczny „Lutnia"

Dziś o godz. 5-tej pp. grana będzie w dalszym ciągu komedia muzyczna **„Trafika pani generałowej"**.

„Madame Pompadour". W próbach jedna z największych operetek Falla „Madame Pompadour".

Teatr „Rewia" Światowid

Dziś premiera rewii pt. **„Tylko dla dorosłych"**. Wstęp dozwolony jest tylko osobom od lat 18.

Teatr „Niebieski Pajacyk"

Ostatnie dwa przedstawienia „Czerwonego Kapturka"

Z uwagi na olbrzymie powodzenie pięknej bajki ze śpiewami i tańcami pt. **„Czerwony Kapturek"** bajka ta ukaże się jeszcze 11 i 13. Bilety w cenie od 25 centów do 1.50 lita są do nabycia w kasie kina „Światowid" od 10—12 i od 14—19.

„Spaudos Fondas" w Wilnie

ul. Mickiewicza 31, tel. 29-98

ZAOPATRUJE

Gimnazja, licea, szkoły średnie i powszechne we wszystkie potrzebne podręczniki, książki oraz materiały piśmienne.

Urzędy, organizacje i kancelarie w materiały i przybory pisemne i kancelaryjne, bloki, księgi rachunkowe.

Społeczeństwo wileńskie w książki litewskie, materiały pisemne, plany miasta Wilna, nowe widoki miasta Wilna i t. p.

Korzystajcie z usług „Spaudos Fondas"!

Poszukiwanie zaginionych

Poszukiwani:

Stefan Pawluć, adwokat z Nowogródka, por. rez. 9 Dyonu Tab.

Panie, które obiecały dać wiadomość z Podbrodzia o Władysławie Rymaszewskim.

Milewski Zenon, 134 p. p 1 komp.

Trzaska Antoni, plut. zaw. 5 p. p. leg. 1 C.K.M. wyjechał z Wilna 11.IX.39 w kierunku Warszawy z kompanią rezerwy.

Krewnych i znajomych.

Kazimierz Pereświet-Sołtan, rotm. 1 p. szwol. w Warszawie, żona i syn.

Witold-Michał Obuchowicz, podch. 2 p. uł. Grochowskich.

Tadeusz Białobrzeski, plut. 1 p. p. Leg. III bat. plut. łączności.

Czesław Szumski-Szauman, oficer KOP. Przydział Sztabu KOP w Pińsku.

Helena Borowska z synkiem Jędrusiem z Białegostoku.

Sikorski Feliks, zam. w Wilnie. Ostrowscy Ludwika i Konstanty, zam. w Litwie.

Zbigniew Mazurkiewicz, stud. II r. prawa USB.

Franciszek Półjanowski, plut. podchor. 5 p. p. leg. walczył pod Pułtuskiem i Wyszkowem.

Leon Songin, ppor. rez. 1 p.p. Leg. 2 komp. ur. 1912 r. syn Pauliny i Antoniego.

Lachowicz Edward, szer. rez. 5 p. lotn. Lida.

Andrzej Mackiewicz, plut. podchorąży 77 p. stud. med. USB.

Por. rez., dr. Mieczysław Dehnel, 1 pułk przeciwlotniczy.

Ppor. rez. Władysław Dehnel, 33 pułk piech. Różan pod Łomżą.

Zarzecki Witold, 1 p. p. leg. 2 C.K.M. szer. rez.

Piotr Kuźmo, zam. w Końskiem.

Zygmunt Korybutiak, mgr etnologii, of. rez. 1 P.A.L.

Inż. arch. Józef Kobyliński z Warszawy.

Kojusa Bronisław, zam. w Grudziądzu.

Tadeuszowa Grzęszkiewiczowa z Brześcia, żona oficera w. p.

Żona, dzieci Terenia i Roland, znajdujący się w Druskienikach we wrześniu.

Twarogal Czesław z matką, z Grodna.

Seweryna Gniodkówna z Aleksandrowa k/Łodzi.

Ppor. Bieńkuński Mieczysław 1 lub 205 p. p. leg.

Inż. Bohdan Kowalewski.

Dr. Siemaszko Władysław, koło Lwowa, przy szpitalu jeńców niemieckich, jakoby wywieziony przez Sowiety do Kamieńca.

Chłapowscy Stanisław i Wanda z Czerwińskich z pod Modlina.

Jankowski Ludwik, 5 p. p. leg. 7 komp.

Kto poszukuje:

Pawluciowa Janina, Wilno, Wiwulskiego 8 m. 11.

Rymaszewska Izabela, Wilno, zauł. Ś-to Michalski 10 m. 5.

Milewska Genowefa, zaśc. Taraszyszki, poczta Jaszuny II.

żona Anna, Wilno, ul. Lipowa 12 m. 3.

Józef Wiśniewski, były urz. Monop. Spiryt. Palanga Int. Stov. 18 komp. blok 29 Birutes Al. 26.

brat X. Lucjan Pereświet-Sołtan, proboszcz w Kolonii Wileńskiej.

rodzice. Wilno, Stroma 5 m. 4.

Wanda Białobrzeska, Wilno, Chełmska 28-2.

rodzice. Wilno, Tomasza Zana 21-5.

mąż. Węgry, Kiszmánós Billiger interniste.

Ostrowski Karol, Rokiškis Int. Stov. dvaras — sola 25.

ciotka Halina Jastrzębowska, Wilno, Bankowa 2-5.

Julian Półjanowski, Nowo-Wilejka, zauł. Przechodni 10.

A. U. Wilno, ul. 3-go Maja 7 m.

matka Anna Wiszniewska, Wilno, ul. Kalwaryjska 30 m. 5 b.

wiadomość złożyć w Red. Kurjera Wileńsk.

Matka, Helena Dehnelowa, Wilno, ul. Stara 9, Zwierzyniec.

" "

Zarzecka Anna, Kolonia Dobrowola, poczta Landwarów.

Jan Kuźmo, zam. w Wilnie, ul. Beliny 1—46.

" "

Stefan Łosiakowski, Wilno, ul. Ofiarna 4—19.

Żona. Złożyć wiadomość w „Kurjerze Wileńskim".

Franciszka Michałowska, zam. w Wilnie, ul. Sosnowa 9-a m. 5.

Por. Parol Stanisław, Kalvarija, I Stov. Intern. sala 110.

Tadeusz Muszyński, Birštonai Int. Stov. blok nr 4.

Matyjasik Franciszek, Wilno, Antokolska 18—8.

Bieńkuński Michał, Wilno, ul. Wiwulskiego 8 m. 6.

Matka, Maria Kowalewska, zam. Wilno, ul. Sierakowskiego 12—1.

Żona, Danuta, Wilno, zauł. Ignacowski 5 m. 4.

Szlagowska Jadwiga, Wilno, ul. Kasztanowa 3 m. 1.

Helena Jankowska, folw. Koncystaw, gm. i poczta Mejszagoła.

Kto by wiedział o losie zaginionych, proszony jest o poinformowanie poszukujących według podanych adresów.

Sprzedaż i Kupno

Kupię dom 1 lub 2 mieszkaniowy Antokol, Zwierzyniec oraz w centrum miasta. Oferty składać: hotel Europejski pok. Nr. 18.

Przyjezdna na dwa dni, kupuje: biżuterię, srebro, antyki, kilimy, dywany wschodnie. Oferty kierować: Mickiewicza 22 sklep „Maria"

Fortepian mały w dobrym stanie sprzedam za 275 lt. oraz kilim i stoliki kawiarniane—Sawicz 11—11

Kupię mało używane meble do sypialni Św. Jakuba 10—5

Z powodu wyjazdu sprzedam meble gabinetowe, stołowe i sypialne Dowiedzieć się: Wileńska 23, Łokuciejewski „W. G"

Kupujemy wszelkie okazyjne artykuły techniczne (specjalnie elektrotechniczne) — „Pomoc Inżynierska", Mickiewicza 1 (od pl. Katedralnego)

Sprzedam tanio, antyki, sekretarzyk i szafę Mickiewicza 16a m. 3

Kupię murowany dom z ogródkiem. Oferty do Kurjera dla P. Z.

Do sprzedania zakład sportowy jedyny w Wilnie z urządzeniem. Informacje: Zawalna 21, skład rowerów

Wózek dziecinny sprzedam niedrogo — Konarskiego 21 m. 2

Pełna budowa solnar w dobre ręce bezpłatnie — Piarecka 15

Różne

Uwaga wilnianie! W Wilnie, ul. Wielka 26 7 w podwórzu uruchomione zostało biuro informacji i pośrednictwa. **Biuro prowadzą doświadczeni specjaliści** z Kowna. Biuro załatwia sumiennie i szybko następujące prace: 1) pisze podania do różnych urzęd., 2) tłumaczenia i przepisywania, 3) przyjmuje różne pośrednictwa i ogłoszenia do gazet. Biuro załatwia wszystkie potrzebne formalności w sprawie płacenia podatków i uzyskiwania patentów. Wszystkie prace wykonywane są z przestrzeganiem obowiązujących w Litwie ustaw. Biuro pośredniczy w dziedzinie handlu, posiada znawców języka litewskiego i innych Wszyscy ci, którzy mają jakieś interesy proszeni są o zwracanie się do biura informacji i pośrednictwa — Wilno, ul. Wielka 26—7, telefon 23-59 godziny urzędowania od 8—14 i od 17 20 za wyjątkiem świąt.

Znaleziony dyplom nauczycielski na imię Lewina Lejby oraz zdjęcia i widokówki proszę zwrócić za wynagrodzeniem ul Śniegowa 1—17

Zgubione w pobliżu Hali tymczasowe zaświadczenie na imię Haniewicz Helena — Łaskawie zwrócić: Marowa 21 —

Zgubiony dn. 30.XI dowód osobisty Nr 2402 na imię Józefa Trockiego — unieważnia się

Zgubiony dn. 30.XI dowód osobisty Nr 6625 na imię Stefanii Dzikiewiczówny i 240 zł — proszę zwrócić dowód tylko — zauł. Sviętojerski 4—1

RADIO

CZWARTEK, dn. 7.XII.

Wilno

15.15 — Informacje w jęz. polskim.
17.30 — Muzyka z płyt.
17.45 Odczyt M. Rageviciusa w jęz. polskim: Spółdzielczość litewska.
18.00 — Muzyka z płyt.
18.25 — Informacje po litewsku.
18.40 — Informacje w jęz. polskim.

PIĄTEK, dnia 8-XII:

Wilno i Kowno

10.15. Z Kowna. Translacja nabożeństwa z Bazyliki.
17.00. Translacja z uroczystości założenia harcerstwa przy gimn. W. Witolda.
18.30. Informacje po litewsku.

Wilno

18.45. Informacje po polsku.
19.00. Informacje po żydowsku.

Lekarze

DOKTOR MED.
Benedykt Scherman
powrócił i wznowił przyjęcia w chorobach płucnych (Roentgen) ul. Zawalna 2, tel 10-69

Dr. Zeldowiczowa
Choroby kobiece, skórne, weneryczne, narządów moczowych, przyjmuje od godz. 12—2 i 4—9, Wileńska 26 m. 3, tel. 2-77.

Dyrektor Kliniki Dermatologicznej
Prof. Dr. Tadeusz Pawlas
przeprowadził się na ul. Kamienną 3 i ordynuje w chorobach skórnych i wenerycznych od g. 3.30 do 4.30 Telefon 11-31.

Akuszerki

Akusz. Maria Laknerowa
przyjmuje od g. 9 rano do g. 7 wiecz. — ul. Jakuba Jasińskiego 1 a—3 róg ul. 3-go Maja obok Sądu.

Akuszerka Śmiałowska
oraz Gabinet Kosmetyczny, Ceny przystępne. ul. Zamkowa 26 m. 6.

Nauka i Wychowanie

„Instytut Nauki Języków" (dawn. Germanistyki) Wielka 2 m. 1. Nowe przyśpieszone kursy języka litewskiego, angielskiego, francuskiego, niemieckiego, rosyjskiego

SHELEY'S Instytut języków obcych. Mickiewicza 4 m. 12. Litewski, angielski, francuski i niemiecki Lektoraty angiel. — 4 lity mies.

Kursa języka litewskiego dla farmaceutów rozpoczną się dnia 13 b. m. Zapisy i informacje w lokalu przy ul. Wileńskiej 27—3 w dn. 7 i 9 b. m. w godz. 9—10 i 17—19. Przy zapisywaniu się na kursa należy uiścić wpisowe 1 lit i opłatę za 1 miesiąc

Praca

Maszynistka posiadająca litewski potrzebna. Oferty pisemne: zauł. Franciszkański 7, Szkoła Przychodnia Lekarska

Władam biegle w słowie piśmie język litewski, polski i rosyjski — szukam poważnej posady w banku, przedsiębiorstwie przemysłowym, handlowym. Oferty kierować do administr. pod „J. S"

Służący potrzebny — Cnocimska 15—4, tamże palto męskie watolinowe do sprzedania.

Lokale

Poszukuję 2—4 pokoi z kuchnią pod restauację w dobrym punkcie w śródmieściu. Zgłoszenia: 3-go Maja 7 m. 16 dla H. W

Poszukuję lokalu pod pensjonat o 10—15 pokojach, okolica Mickiewicza. Może być z urządzeniem. Zgłoszenia: Wiewiuskiego 31

Do wynajęcia lokal 5-pokojowy z wygodami — Mostowa 16, informacje u dozorcy

CENY OGŁOSZEŃ: Ogłoszenia tekstowe za 1 mm 75 cnt, za tekstem 60 cnt. Drobne 20 cnt za słowo. Kronika redakcyjna i komunikaty Lt 1 — za wiersz jednoszpaltowy. Ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne 50% drożej. Układ ogłoszeń 5-cio łamowy. Za treść ogłoszeń i terminy ich druku Redakcja nie odpowiada.

Leidėjas: Vytautas Stanevičius. Wydawca: Witold Staniewicz.
Redaktorius: Vytautas Kilkis. Redaktor: Witold Kiszkis.

Spaustuvė „Keliai", Vilnius, Bonifratrų g-vė 4. Tel. [illegible]
Drukarnia „Zakon", ul. Biskupa Bonifratrów 4. Tel. [illegible]